

Dr hab. Tadeusz Danilewicz, prof. UG

Instytut Anglistyki i Amerykanistyki

Uniwersytet Gdański

Wita Stwosza 55

80-952 Gdańsk

angtd@univ.gda.pl

Ocena dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej dra Hadriana LANKIEWICZA

Po uzyskaniu stopnia naukowego doktora nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa w roku 2005, dr Hadrian Lankiewicz wzbogacił swój dorobek naukowy o 4 książki, 12 artykułów oraz 24 rozdziały w monografiach. Obszarami badawczymi, jakie uprawia dr Lankiewicz są literaturoznawstwo oraz ostatnimi laty, teoria i praktyka nauczania drugiego języka, co sytuuje kandydata w szeroko pojętym językoznawstwie stosowanym. Zdecydowana większość publikacji ukazała się w kraju i dotyczy zagadnień związanych z glottodydaktyką. Na uwagę zasługują publikacje odnoszące się do wielu aspektów kształtowania autonomii.

Rozprawa habilitacyjna dr. Lankiewicza z dość szeroko rozbudowanym tytułem: *Teacher Language Awareness in the Ecological Perspective. A Collaborative Inquiry Based on Languaging* opublikowana przez Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego jest owocem kilkuletnich badań kandydata poświęconym pojęciu świadomości językowej wśród nauczycieli języka obcego. Autor słusznie wychodzi z założenia, że

niska świadomość językowa nauczyciela odnośnie natury języka stoi na przeszkodzie w kształtowaniu autonomicznych zachowań w nauce języka obcego i w jego używaniu.

Rozprawa (oprócz wstępu i wniosków) składa się z czterech rozdziałów i siedmiu załączników. Pierwsze trzy rozdziały przedstawiają bardzo szeroko pojętą perspektywę ekologiczną w badaniach nad akwizycją języka oraz jego nauczaniem. Rozdział czwarty zawiera opis i analizę sposobów kształtowania ekologicznej świadomości językowej wśród grupy przyszłych nauczycieli języka angielskiego. Załączniki zawierają zarówno materiały wykorzystane w badaniach oraz ich wyniki.

Pierwsze trzy rozdziały zawierają bardzo sprawnie wykonane omówienie podstawowych założeń ekolingwistyki w które dr Lankiewicz umiejętnie włącza pojęcie świadomości językowej nauczyciela. Autor argumentuje za przyjęciem szerokiej, krytyczno-ekologicznej perspektywy, która pozwala na badania możliwie pełnego kontekstu uzusu uwzględniającego interakcyjny i społeczny charakter języka. Ekolingwistyczne podejście pozwala pokazać bogatą różnorodność języka, zwraca uwagę na indywidualne i grupowe prawa do korzystania i kształtowania języka. Postulowana przez dra Lankiewicza w ramach ekolingwistyki krytyczno-ekologiczna świadomość językowa nauczyciela drugiego języka jest niezbędną częścią kompetencji zawodowych, które powinny się przekładać na bardziej świadome decyzje dydaktyczne podejmowane w klasie. Krytyczno-ekologiczna świadomość językowa nauczyciela drugiego języka przejawia się pogłębioną refleksyjnością oraz autonomią zarówno w uczeniu się jak i nauczaniu drugiego języka.

Dr Lankiewicz argumentuje za nieprzyjmowaniem w sposób bezkrytyczny norm i zachowań językowych, proponuje postrzeganie natury języka poza ramami normatywności. Autor słusznie stwierdza, że to bardzo szeroko rozumiany kontekst decyduje lub motywuje indywidualne konceptualizacje.

Rozprawa habilitacyjna dra Lankiewicza w pierwszych trzech rozdziałach skupia się na omówieniu teoretycznych założeń i postulowanych kategorii w kształtowaniu krytyczno-ekologicznej świadomości językowej nauczyciela drugiego języka. Przyjęta

za ekolingwistyką perspektywa możliwie szerokiego spojrzenia na naturę języka sprawia, że w tej części pracy brakuje narzędzi badawczych i przykładów ilustrujących dogłębnie omawiane kategorie. Na przykład dr Lankiewicz wspomina o wartościowaniu, które jest obecne właściwie w każdej konceptualizacji i szkoda, że nie wypowiedział się bardziej szeroko na ten temat, co zdecydowanie wzbogaciłoby oraz sprecyzowało omawiane semantycznie nieostre kategorie. Chodzi tutaj na przykład o najnowsze badania nad dyskursem, takie jak teorię dyskursu krytycznego (critical discourse) czy udział parametru aksjologicznego w kształtowaniu się struktury dyskursu. Wiadomo, że przykłady w pracy językoznawczej zawsze nie tylko ilustrują ale też wpomagają i wzmacniają stawiane tezy.

Rozdział czwarty książki zawiera opis i analizę eksperymentu badawczego, którego celem było podniesienie krytyczno-ekologicznej świadomości językowej przyszłych nauczycieli języka angielskiego w ramach szerokiej perspektywy językoznawstwa ekologicznego. Autor zastosował badanie partycypacyjne wraz z tzw. languaging, gdzie badani sami tzn. bez pomocy nauczyciela zauważają różne aspekty natury języka. Badani (8 studentek z seminarium licencjackiego) miało do wykonania 15 zadań opracowanych przez dra Lankiewicza, których celem było wzbudzenie krytycznej refleksji nad naturą języka. Uważam, że - w ramach wybranych przez dr. Lankiewicza metod i technik - badanie zostało dobrze wykonane, przeprowadzona analiza i wypływające z niej wnioski nie budzą zastrzeżeń.

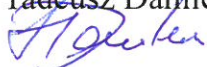
Rozprawa habilitacyjna dra Hadriana Lankiewicza ma swoje niewątpliwe zalety dotyczące głównie tematyki badań, która zdecydowanie zasługuje na kolejne rozważania. Autor słusznie podkreśla swoje interdyscyplinarne podejście, ale należy zaznaczyć, że perspektywa językoznawstwa ekologicznego jest wyjątkowo szeroka. Takie podejście skutkuje różnorodnością i wielością zmiennych oraz znacznie utrudnia budowanie narzędzi badawczych, które pozwoliłyby na bardziej precyzyjne ujęcie stawianych tez dotyczących natury języka i procesu konceptualizacyjnego.

Dotychczasowa działalność naukowa dra Lankiewicza jest świadectwem tego, że umiejętnie stara się łączyć swoją wiedzę w zakresie różnych aspektów językoznawstwa i innych nauk kognitywnych z zastosowaniami praktycznymi w dziedzinie dydaktyki języków obcych oraz wieloletnią praktyką w edukacji przyszłych nauczycieli języka angielskiego.

Należy podkreślić, że wiedza teoretyczna zawarta w pracy nie ogranicza się tylko do językoznawstwa stosowanego lecz obejmuje też niezbędne elementy psychologii i innych nauk kognitywnych, w tym najnowszych zdobyczy neurolingwistyki. Moim zdaniem to właśnie stanowi główną wartość dokonań kandydata i skłania do pozytywnej oceny całego dorobku naukowego kandydata.

Podjęta tematyka jest niewątpliwie bardzo ciekawa i mimo wspomnianych wyżej zastrzeżeń stwierdzam, że lektura rozprawy habilitacyjnej dra Hadriana Lankiewicza wydaje się spełniać warunki, jakim musi odpowiadać tego typu praca w rozumieniu Art. 17. P.1 Ustawy o stopniach i tytule naukowym. Dlatego popieram wniosek o dopuszczenie dra Hadriana Lankiewicza do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego.

Dr hab. Tadeusz Danilewicz, prof. UG

Gdańsk, 12 listopada 2015.